

in obične, pesmice stare; starejše so, lepše so; na to se moreš zanesti. Ako bi taka stara pesem narodu posebno ne dopadla, bi jo bili že davno opustili. — V učilnici ima učitelj mladino v oblasti; ako le hoče, da bi se pelo, se mora peti — „es muss sein“ — kakor je gospod učitelj Kovač kratko in istinito rekel. Kakih 7 ali 10 minut preden se učenje dokonča, naj učitelj, ako ima prijeten in gladek glas, zapoje prvo versto (štrofo), ali pa naj vzame gosli in naj zagode napev — pa malo višje, da mladina ložeje privdari s svojim malim in tenkim gerlicom. Težje je pa vpeljati petje v cerkvi na kmetih, ker je mladine tukaj manj kakor pri mestnih učilnicah, kjer jih je po sto in sto v cerkvi zbranih, na kmetih pa kadaj le po petdeset, trideset, poleti jih je dostikrat še manj, in predrobna otročarija je tudi še nesposobna za javno petje cerkveno.

Kanalska dekanija je izmed vseh na Koroškem gledé različnega govora naj bolj namešana. Fara vratiška je slovenska, kokovska in terbiška nemška, rabeljska nemška in slovenska, žabniška, ovčjeveška in ukovska so slovenske, naborjetska nemško-slovenska; lipaljska slovenska in potabelska spet nemška. — Govorilo se je pri skupščini naravno nemško in slovensko; spisi učiteljski so bili pa vsi nemški.

Gospod dekan so ukazali enemu mlademu učiteljskemu pomočniku, da naj pričijočim pokaže, kako se glaskuje (lautiren).

Vsi spisi učiteljski so se priložili zapisniku (protokolu), kterege so vsi pričijoči duhovniki in učitelji podpisali.

Za tem je bil obed — ravno tak, kakor ima pri takih priložnostih biti — prijazen, vesel, kratek in prav po domače. Predolga in predraga gostija — za blagor učilnic mali dobiček! Zdravico smo napili gosp. dekanu, gosp. dekan pa na zdravje našemu častitljivemu gosp. c. k. svetovavcu Rudmašu, da bi se skoraj popolnoma ozdravil in drugikrat sem prišel, in vsi smo glasno smesoma zavpili: „vivat!“ in „živil!“ Po obedu smo vsi vkup Slovenci in Nemci zapeli dve versti cesarske pesmi po nemško, pa spet vsi dve versti po slovensko in se je spet razlegalo „živil!“ „vivat!“

Slovanski popotnik.

* Časnikov v našem cesarstvu izhaja letos po ravno izdanem vradnem imeniku v vsem skupaj 305, in sicer političnih: 44 v nemškem jeziku, 3 v českem, 2 v poljskem, 2 v serbskem, 1 v horvaškem, 1 v ilirskem, 1 v rusinskem, 18 v laškem, 4 v madžarskem, 2 v rumunskem, 1 v jermenskem, 1 v gerškem jeziku, — v vsem skupaj tedaj 80 političnih. Napolitičnih izhaja v vsem skupaj 225, namreč: 120 v nemškem, 6 v slovenskem (?) českem, 4 v poljskem, 2 v rusinskem, 3 v slovenskem, 3 v horvaškem, 73 v laškem, 14 v madžarskem jeziku.

* „Drobtinice“ za leto 1856 se pridno natiskujejo. Gosp. vrednik njih so nam pisali, da so prav zadovoljni s podporo slov. pisateljev. Dobro tako!

* „Neven“, dobro znani lepoznanški zagrebški časnik, ki je izhajal dosihmal vsaki teden enkrat, se je ob novem letu premenil v zabavno-poučni mjesečnik ter bo izhajal vsaki mesec enkrat po 4 velike põle. Obseg njegov bode vprihodnje veliko obširniši, ker razun lepoznanstva bo obdeloval povestniško, prirodoslovno, književno, obertniško, gospodarsko polje itd., podpiran od izverstnih pisateljev jugoslavenskih. Neutrudljivi vrednik njegov in tajnik „Matice“ gosp. Jos. Praus ga bo izdajal na svoj račun; po pošti velja 5 fl.

* „Veliko berilo za slovensko-nemške šole drugega odreda“, ki je prišlo v slovenskem jeziku in v nasproti stoječi nemški prestavi nedavnej v Beču (na Dunaji) v c. k. prodajavnici šolskih knjig na svetlo, sklepa berila za ljudske šole, ki so jih doveršili svetli knezoškof lavantinski Slomšek. Slavni pisatelj so berila slo-

vensko osnovane tudi ponemčili in mladini pot skoz domače vrata v sosedno hišo odpreti skusili ter vsakoverstne stvari in reči po slovensko in nemško vverstili. Verlo so doveršili svojo nalogo. Mi pa cenimo to zalo knjižico še iz nekega družega ozira, in ta je, da je sila bogat zaklad pravih domačih besed. Naj bi jo pridni gosp. pisatelji slovenskega slovnika kakor čbelice posedli in serkali iz nje med za satovje svoje!

* Došla je „popotniku“ v roke neka na videz nova čeravno v starem pravopisu pisana brošurica v slovenskem jeziku pod naslovom „Molitve in pofti“ itd., ktere izdatelj se je tako svetlobe bal, da zoper vso tiskarsko postavo še tiskarnica na nji ni naznanjena, kje da je prišla na dan!

* Čast. duhovstvu zlo pripravno knjigo „Anleitung zum geistlichen Geschäftsstyl“ od dr. Jož. Helferta je v 6. natisu vredil sin njegov, podsekretari c. k. ministerstva bogočastja in nauka gosp. dr. J. A. baron Helfert.

* Perva prestava Šilerjevih poezij v rusovski jezik je unidan prišla v Moskvi na svetlo.

* Prelepi napev (viža) znane nemške pesmi „Der Wirthin Töchterlein“, ki se začinja z besedami „Es zogen drei Bursche wohl über den Rhein“ je slovensk, in je narejen po popevki, ki jo k plesu pojó kmetje nad Norinbergom, tako imenovani „Knoblauch-Bauern“, ki so nasledniki slovenskega rodú (wendischen Stammes). Nemški časnik „Niederrheinische Musikzeitung“, kteri bi gotovo kaj takega ne terdil, ako bi res ne bilo, pravi: „Tedaj prepevamo mi (Nemci) „Der Wirthin Töchterlein“ po napevu, ki ima svojo korenino v slovenski zemlji.“ — Tako je prav, le vsakemu svoje!

Dopis Krajnice iz Amerike.

Lanskim braveom „Novic“ je že znano, da se je Polona Nočeva, sestra častitega gosp. misijonarja F. Pirca, 12. julija 1855 s svojim možem, 4 otroci in še z enim drugim mladim kmetom J. Pogačnik-om od tukaj v daljno Ameriko podala. Ravno zdaj je pisala že nekemu svojih znančev iz Amerike, in iz tega pisma podamo častitim braveom sledeče verstice, kakor jih je ona sama pisala:

„Jez vas vse skupaj prav lepo pozdravim in vam dam vediti, da se nam je na potovanji grozno hudo godilo. Do Hamburga smo hodili prav srečni in veseli. Iz Hamburga smo šli na dampfschiff, ravno eno saboto zvečer, vsi zdravi in veseli; v nedeljo zjutraj pa noben drug ni mogel vstati kakor Janez. Prav nič si nismo mogli pomagati, — še jesti nismo mogli. Za umreti nam je bilo. V ponedeljk smo bili toliko boljši, da smo ven šli, in potem smo prišli v Liverpool. Od tam smo šli na veliko morje. Dva dni nam je bilo prav dobro; tretji dan začne enmalo sapa vleči, četrti dan pa se začne grozoviten vihar. Bilo je tako, kakor v peklju. Vsih skupaj nas je bilo na barki 320 ljudi, pa nas ni bilo več kakor 15 katoljčanov, drugi so bili vsi drugih vér. Ko se je začela barka prekučovati, je vstala strašna reč. Eni so vpili, tulili kakor zverina, drugi bljuvali, eni kleli; na Boga pa nobeden klical ni. Mislila sem sama pri sebi: če bi to dobri kristjani bili, koliko bi bilo pač v tej strašni uri molitve storjene, tako je pa bilo groza slišati te divje ljudi. — To je terpelo dvanajst dni kar naprej. Mi vsi smo bili bolni in smo ležali, le Janez je bil zdrav, da nam je stregel, kuhal in vse. Ne vem, kaj bi bilo, če bi njega ne bili imeli. Drugi so v enem tednu zopet vstali, jez pa sem mogla še zmiraj ležati. Pa tudi veter ni nikoli popolnoma potihnil; če je bilo en dan dobro, je bilo že drugi dan toliko hujši, tako, da sem vedno mislila, kedaj se bom v globočino morja potopila. — Sedem in trideset dni smo bili v barki, in potlej smo prišli na suho v Neujork. Tam nam je bilo vse praznično oblačilo pokradeno; pa vse to smo radi poterpeli, da nam je le ljubi Bog zopet dal na suho zemljo priti. Šest

tednov pred vsimi Sveti smo srečno na svoj namenjeni kraj prišli. Zadnje tri dni svojega potovanja nismo vidili nobenega hriba, — vse ravno, — sami travniki in trava do kolena, kar so oči dale. Tukaj je tudi veliko ravnega. Pri robéh so gojzde debelega lesa. Divjine je veliko. Zajcov, divjih kokoš in rac je vse polno. Vsak dan imamo nekaj od divjine, tako, da nam nikoli mesa ne manjka, in nam je, hvala Bogu, prav dobro. Zemlje obdelovavne imamo toliko, da se od enega kraja do drugega ne vidi. Nekaj so spomladi zorali in vsejali, in pridelali smo okoli sedemsto mernikov krompirja, pet košev repe, tri koše korenja, nekaj kolarab, sedemdeset mernikov ovsa, šestdeset mernikov pšenice. Imamo eno prav veliko kravo in enega konja. Kupili pa bomo še en par volov, da bom lahko orali. Zdaj imamo že nekaj, pa bi še več napravili, če bi nam kerme ne manjkalo, zato ker smo pozno sem prišli in si je napraviti nismo mogli. Zdaj bomo samo hiše delali. Naš gospod imajo že dve hiši narejene, pa nam od tam enmalo preč naj bolj dopade. Tudi cerkev delajo zdaj tukaj, — in sčasoma bi se znalo tukaj celo mesto napraviti. Ljudje zmiraj še sem gredó. Lansko leto jih ni bilo še veliko, letos pa jih je že veliko več. — Tukaj nam je zdaj zlo zlo dobro, in smo prav veseli, da smo sem prišli; samo zavoljo cerkve nam je enmalo dolgočasno. Tukaj ni vsako nedeljo sv. maše, zato ker morajo naš gospod deleč deleč okoli iti in duhovske službe oskerbovati. V vsakem kraji je eno nedeljo sv. maša, in tako nimamo vsako nedeljo in praznik priložnosti pri sv. maši biti. — Gospod so nas zlo veseli, da smo sem prišli, zato, ker je toliko dela in pa delavcov malo. Ženske so tukaj tako zlo obrajtane, da se ji mora polni voz ogniti. Ko bi jo pa kdo kaj udaril, je dolgo zapert; tudi mož ne smé svoje žene strahovati. Tukaj nobeden nobenemu nič ne vzame, in so vsi med sabo zlo prijetli. — Če bi kdo imel korajžo sem priti, mu jez odkritoserčno povem, da je tukaj zlo zlo dobro. Zemlje je veliko in je tudi tako dobra, da ni treba družega kot orati in sejati; — ni treba nič povleči, in krompirja nič okopovati nič osipovati, in vendar tako debel zraste, kakor periša. Za vse je tukaj grozno dobro. Toda vse to se mora terdo zaslužiti. Prav groza me obide, ko se spomnim, kaj smo mogli na potu vse prestati in preterpeti. — Ko bi kdo sem šel, mu ni treba družega sabo kot denarja. — Oblačilo in vse take reči so tukaj boljši kup kakor pri vas. — Ne vzemite mi za zlo, da vam nisem koj nazaj pisala, ker smo imeli veliko veliko dela na polji in povsod. Zdaj pa smo že precej podelali. — Še enkrat vas vse lepo pozdravim in se vam priporočim v molitev, in ostanem vaša zvesta prijateljica

Polona Noč s./r.

Pri sv. Jožefu v Ameriki 7. listopada 1855.

Novičar iz raznih krajev.

Lansko leto odloženo posvetovanje zavolj vpeljanja edinega merila kovanega denarja (Münzkonferenz) v našem cesarstvu in na Nemškem se bo te dni spet iznova na Dunaji začelo. — Novo osnovana upnica (Creditanstalt) za kupčijstvo in obertnijstvo se že pripravlja podružnice napraviti v poglavitnih mestih večjih dežel našega cesarstva; naj prva podružnica se bo začela v Pragi. — Vodstvo cesarskih rudnikov je oglasilo za ta mesec ceno svinca po 16 fl. 10 kr. do 18 fl. 40 kr., kotlovine (bakra) v plošah po 72 fl., vlite kotlovine po 71 fl., živega srebra po 117 fl. cent. — V našem cesarstvu je sedaj 2668 pošt. — Ali bo rusovski car zavergel ali pa dobrovoljno sprejel ponudbe, ki jih je konec preteklega leta avstrijski poslanec grof Esterhazy v Petrograd nesel, še zmiraj ugibujejo vsi časniki, vsak po svojem. In res je odgovor cara Aleksandra za vés svet sila važen; ni tedaj čuda, da vse drugo je sedaj manj važno. Povsod je jelo upanje na mirno spravo poslednje dni zlo pešati, ker govor cesarja Napoleona, poln vojskega duha, ob pri-

hodu francozkih gard iz Krima, od ene strani, — od druge pa izvolitev kneza Menšikova vnovič za tako visoko službo, sta zlo poterla upanje, da bode kmali konec vojske. 18. dan tega mesca je nek zadnji čas, da se bo gotovo vedilo: kako in kaj; govori se namreč, da knez Esterhazy pričakuje do 8. t. m. odgovora, in če ga do tega časa ne dobi, ima čakati potem še 10 dni — to je, do 18. januarja. — Sliši se, da se naša in pruska vlada spet bolj bližate ena drugi, in da na sv. treh kraljev dan je prišel adjutant našega cesarja v Berlin s poslanstvom na vse nemške vladarje; kakošne poročila nese seboj, se vé da še ni znano; da pa naša vlada iskreno želi mirú, je gotovo. — Iz Carigrada se piše, da zbor ministrov sultanovih 21. dec. je Omer-paša krivega spoznal, da je terdnjava Kars padla, in ker se je v Sukum-Kale vernil, opustivši obsedo Kuttais-a, je nek v tem zboru sklenjeno bilo, Omer-pašu vzeti višje poveljstvo anatoljske armade in ga izročiti drugemu generalu, njega pa v Erzerum poslati. Koliko je gotovega na tem, bo razodel prihodnji čas. — General Muraviev je v znamenje zmage poslal svojemu caru v Petrograd ključe in zastavo (bandero) zajéte terdnjave karške, zraven pa še 12 družih zastav vjetih turških polkov (regimentov). — Angležke armade v Krimu se je spet kolera prijela, pa dosihmal še ne prehudo. — Iz Poljskega se slišijo žalostne reči; nadloge zavolj slabe letine in goveje kuge pa so sedaj še huje kakor vse drugo; v več krajih te dežele je komaj 10 govéd od 100 pri življenji ostalo; v enem samem kraji na meji Poljskega so od blizo 800 krav le še 3 žive; rusovska vlada dela kar more, da bi se zaterla strašna kuga, — al zatročena kužnina sega po zraku in družih potih čedalje huje naprej. — Da si francozka in napolitanska vlada niste dobre, so diplomati z začudenjem slišali na novega leta dan, ko je cesar Napoleon napolitanskemu poslancu té-le besede rekel: „Zlo mi je žal, da si francozka in napolitanska vlada niste več tako prijazne kakor nekdanj“. — Časnik „Cattolico“ piše, da vse nato kaže, da se bo sardinska vlada s sv. očetom papežem spet bolj sprijaznila. — V poslednjem pismu, ki ga je avstrijski misijonar gosp. Anton Ueberbacher iz Gondokore v srednji Afriki pisal, se bere, da okoli Gondokore je tako prijetno, da zunaj Salburga nobeni kraj gosp. misijonarju tako ne dopada kakor ta. — Od velike repate zvezde, ki se letos pričakuje, piše imeniten zvezdogled, da ni gotovo, da pride letos; znabiti da pride, ali pa še le do leta 1860. — Pretekli mesec je bil mraz tako hud, kakor je malo katero leto mesca decembra; od leta 1775, kar so vremski zapisniki znani, je le trikrat, to je, v letih 1788, 1829 in 1840 mesca decembra bolj zmerzovalo kakor 1855; v letih 1798, 1808, 1812 in 1844 je bil december tudi zlo merzel, pa vendar ne tako kakor lanski. Sedaj pa je nenavadno južno vreme nastopilo; pa tudi v zgorej imenovanih 7 letih je le 4 leta mesec januar (prosenc) merzleji bil kakor po navadi; 3 leta pa je bil gorkeji kakor je navadno januar. Maloktero leto je tudi po svetu toliko ljudi zmerznilo kot jih je pretekli mesec; tudi je bilo v nekterih deželah malokdaj toliko volkov, in sicer v velicah trumah, viditi kakor uni mesec.

Stan kursa na Dunaji 7. januarja 1856.

Obligacije	5 %	73 ⁸ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	68 ¹ / ₄ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	64 ¹ / ₂	„	Windšgrac. „ „	20 „ 23 ¹ / ₂ „
dolga	4 %	58 ³ / ₄	„	Waldstein. „ „	20 „ 24 ³ / ₄ „
	3 %	44 ¹ / ₂	„	Keglevičeve „ „	10 „ 10 ³ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	36 ¹ / ₂	„	Cesarški cekini.	5 fl. 10
Oblig. 5 % od leta 1851	B 81	„		Napoleondor (20 frankov)	8 fl. 38
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	68 ³ / ₄	„		Suverendor	15 fl. —
Zajem od leta 1834	225	„		Ruski imperial	8 fl. 52
„ „ 1839	123 ¹ / ₂	„		Pruski Fridrihsdor	9 fl. 6
„ z loterijo od leta 1854	94 ¹ / ₄	„		Angležki suverendor	10 fl. 51
„ národní od leta 1854	77	„		Nadavk (agio) srebra:	
				na 100 fl. 10 ¹ / ₄ fl.	